

พระแม่มารีย์แห่งเสาหลัก - Our Lady of the Pillar

ระลึกถึงวันที่ 12 ตุลาคม

เมื่ออาคารหลังหนึ่งสันตะเทือน สิ่งที่สำคัญที่สุดไม่ใช่สีของผนัง ไม่ใช่ความสวยงามของหน้าต่าง แต่คือ “เสาหลัก” เพราะตราบใดที่เสายังมั่นคง อาคารก็ยังไม่พังลงมา

วันนี้พระศาสนจักรเชิญเราให้ระลึกถึง **แม่พระแห่งเสาหลัก – Our Lady of the Pillar** หรือภาษาสเปนว่า *Nuestra Señora del Pilar* ซึ่งได้รับความเคารพเป็นพิเศษ ณ เมืองซาราโกซา ประเทศสเปน

ประวัติตามธรรมเนียมประเพณีหรือตำนานเล่าขานกันมา

ตามธรรมเนียมโบราณ หลังจากพระเยซูเจ้าเสด็จสู่สวรรค์ นักบุญยากอบอัครสาวก หรือ *Santiago* ได้เดินทางไปประกาศพระวรสารในคาบสมุทรไอบีเรีย แต่พันธกิจของท่านประสบความสำเร็จลำบาก มีผู้ตอบรับน้อย และท่านเริ่มท้อแท้

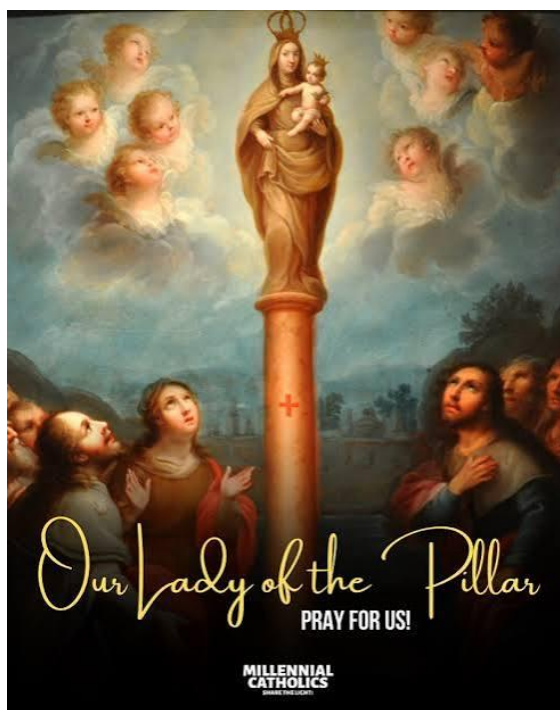
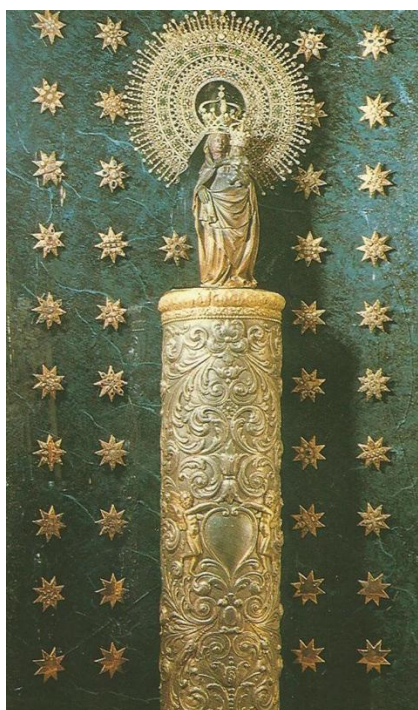
คืนวันที่ 2 มกราคม ราวปี ค.ศ. 40 ขณะที่นักบุญยากอบกำลังภาวนาริมแม่น้ำเอโบร เมืองซาราโกซา ตามตำนานเล่าว่า พระแม่มารีย์—ซึ่งขณะนั้นยังทรงพระชนม์อยู่ที่กรุงเยรูซาเล็ม—ได้มาปรากฏองค์แก่ท่านนักบุญยากอบพร้อมกับบรรดาทูตสวรรค์ โดยประทับยืนอยู่บนเสาหิน และทรงให้กำลังใจท่านว่า “อย่าท้อแท้ จงประกาศพระวรสารต่อไป เพราะพระเจ้าจะทรงทำงานผ่านความซื่อสัตย์ของท่าน” พระแม่มารีย์ทรงมอบเสาหินนั้นไว้เป็นเครื่องหมาย และขอให้สร้างสถานที่ภาวนาขึ้น ณ บริเวณนั้น เพราะเหตุนี้ สักการสถานพระแม่มารีย์แห่งเสาหลักจึงได้รับการยกย่องตามธรรมเนียมประเพณีว่าเป็นหนึ่งในสถานที่ถวายแด่พระแม่มารีย์ที่เก่าแก่ที่สุดในคริสตศาสนา

อย่างไรก็ตาม เราควรแยกแยะอย่างชัดแจ้งว่า เรื่องการมาปรากฏในปี ค.ศ. 40 เป็น
 ธรรมประเพณีแห่งความเชื่อ ไม่ใช่เหตุการณ์ที่มีหลักฐานร่วมสมัยยืนยันทาง
 ประวัติศาสตร์ เอกสารเก่าแก่ที่สุดที่บันทึกธรรมประเพณีนี้อย่างชัดเจนปรากฏใน
 ต้นฉบับปลายคริสต์ศตวรรษที่ 13 แต่การถวายเป็นเกียรติแด่พระแม่มารีย์ ณ สถานที่นี้มี
 รากฐานยาวนานหลายศตวรรษจริง

เกร็ดความรู้ที่น่าสนใจ

เสาหลักที่ประดิษฐานอยู่ในมหาวิหารปัจจุบันเป็นเสาหินแอสเปอร์สิชมพูน สูงประมาณ
1.70 เมตร เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ **24 เซนติเมตร** ส่วนรูปแม่พระกับพระกุมารที่
 ตั้งอยู่บนเสานั้นกลับมีขนาดเล็กเพียงประมาณ **39 เซนติเมตร**

นี่เป็นภาพที่งดงามมาก—รูปแม่พระเล็ก แต่เสาก็มั่นคง ราวกับพระแม่กำลังบอกเรา
 ว่า **ความยิ่งใหญ่ในสายพระเนตรของพระเจ้าไม่จำเป็นต้องมีรูปร่างใหญ่โต แต่อยู่ที่**
ความซื่อสัตย์และความมั่นคง

เดิมทีการฉลองเกี่ยวข้องกับวันที่ 2 มกราคม ตามวันที่ในธรรมประเพณี แต่ตั้งแต่ปี
 ค.ศ. 1613 เป็นต้นมา การฉลองใหญ่ได้จัดขึ้นในวันที่ **12 ตุลาคม** ปัจจุบันวันนี้เป็นทั้ง
 วันฉลองสำคัญของเมืองซาราโกซา แคว้นอารากอน และโลกที่ใช้ภาษาและวัฒนธรรม
 สเปน มีธรรมเนียมถวายเป็นเกียรติแด่พระแม่มารีย์แห่งเสาหลัก

อีกเหตุการณ์หนึ่งที่ผู้จาริกบำเพ็ญจร/แสวงบุญมักสนใจก็คือ ในช่วงสงครามกลางเมืองสเปน คืบวันที่ 3 สิงหาคม ค.ศ. 1936 มีระเบิดสี่ลูกถูกทิ้งลงบริเวณมหาวิหาร ระเบิดสองลูกทะลุหลังคา อีกลูกตกที่ลาน และอีกลูกตกในแม่น้ำเอโบร แต่ไม่มีลูกใดระเบิดทำลายพื้นที่และทำลายพระแม่มารีย์แห่งเสาหลักได้เลย ทุกวันนี้ยังมีการจัดแสดงระเบิดสองลูกไว้ภายในมหาวิหาร หลายคนมองว่าเป็นเครื่องหมายแห่งการคุ้มครองของแม่พระ แม้รายละเอียดทางประวัติศาสตร์และเหตุผลทางเทคนิคจะยังมีการอภิปรายกันอยู่ก็ตาม

ความหมายของ “เสาหลัก”

นักบุญยอห์น ปอล ที่ 2 ตรัสว่า เสาหลักแห่งซาราโกซาเป็นสัญลักษณ์ของ ความมั่นคงในความเชื่อ และพระองค์เองได้เสด็จมาสักการะสถานที่นี้ถึงสองครั้ง คือในปี ค.ศ. 1982 และ 1984

แต่เราต้องเข้าใจให้ถูกต้องว่า แม่พระมิใช่เสาหลักเพราะพระแม่ยืนแทนพระเยซูเจ้า เพราะองค์พระเยซูเจ้าทรงเป็นศิลาหลักหนึ่งเดียวของเรา พระแม่มารีย์เป็นเสาหลักเพราะพระแม่ทรงยืนมั่นอยู่กับพระเยซูเจ้าเสมอ

- เมื่อทูตสวรรค์นำข่าวที่พระแม่ยังไม่เข้าใจ พระแม่กล่าวว่า “ข้าพเจ้าเป็นผู้รับใช้ของพระเจ้า”
- เมื่อไม่มีที่พักในเบธเลเฮม พระแม่ยังเชื่อ
- เมื่อพระกุมารต้องหนีไปอียิปต์ พระแม่ยังเชื่อ
- เมื่อพระเยซูทรงถูกตรึงบนไม้กางเขน และทุกสิ่งดูเหมือนพังทลาย พระแม่ยังคง “ยืนอยู่” ใต้ไม้กางเขน

แม่พระไม่ได้เป็นเสาหลักเพราะชีวิตของพระแม่ไม่มีพายุ แต่เพราะ ท่ามกลางพายุ พระแม่ไม่ทอดทิ้งพระเจ้า

ข้อคิดสำหรับชีวิตของเรา

บางครั้งเราขอให้พระเจ้าทรงปัดเป่าปัญหาออกไป แต่พระแม่มารีย์แห่งเสาหลักอาจสอนเราว่า พระเจ้าไม่ได้ทรงขจัดพายุออกไปทุกครั้ง บางครั้งพระองค์ทรงทำให้เราเป็นเสาที่มั่นคงพอจะยืนอยู่ท่ามกลางพายุนั้น

ครอบครัวจำนวนมากไม่ได้ต้องการคำพูดยิ่งใหญ่ แต่ต้องการใครสักคนที่ไม่หนีไปเมื่อเกิดปัญหา, พระศาสนจักรไม่ได้ต้องการเพียงคนที่ปรบมือเมื่อทุกอย่างราบรื่น แต่ต้องการคริสตชนที่ยังคงซื่อสัตย์ เมื่อมีเสียงวิจารณ์ ความแตกแยก หรือความผิดหวัง ชุมชนวัดไม่ได้เข้มแข็งเพราะมีอาคารมั่นคงสวยงามเท่านั้น แต่เข้มแข็งเพราะมี “เสาหลักที่มีชีวิต” — ผู้สูงอายุที่ภาวนาอย่างสม่ำเสมอ บิถัมมารดาที่ถ่ายทอดความเชื่อ ครุคำสอนที่ไม่ย่อท้อ เยาวชนที่กล้ายืนหยัดในความดี และผู้ป่วยที่ถวายความทุกข์ แต่พระเจ้า วันนี้จึงควรถามตนเองว่า “เมื่อผู้คนรอบข้างกำลังสั่นคลอน เราเป็นเสาหลักให้เขา หรือเราเป็นอีกแรงหนึ่งที่ทำให้เขาล้มลง?”

การเป็นเสาหลักไม่ได้หมายถึงต้องแข็งแกร่ง ไม่เคยร้องไห้ หรือไม่ต้องการความช่วยเหลือ เสาหลักฝ่ายจิตไม่ได้ตั้งอยู่ได้ด้วยกำลังของตนเอง แต่ตั้งอยู่บนพระเยซูเจ้า

ขอพระแม่มารีย์แห่งเสาหลักทรงสอนเราให้เชื่อเมื่อยังมองไม่เห็นคำตอบ ให้ยืนหยัดเมื่อพันธกิจดูเหมือนไม่ประสบผล และให้เป็นหลักแห่งความหวังแก่ครอบครัว ชุมชน และพระศาสนจักร

เพราะในวันที่ทุกสิ่งสั่นสะเทือน โลกไม่ได้ต้องการคนที่พูดเก่งที่สุดเสมอไป แต่ต้องการใครสักคนที่ยืนอยู่—ยืนอยู่กับพระเจ้า ยืนอยู่กับผู้กำลังทุกข์ และยืนอยู่ในความรัก จนถึงที่สุด เราวิงวอนพระแม่มารีย์แห่งเสาหลัก โปรดวิงวอนเพื่อข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอให้ความเชื่อของเรานั้นคง ความหวังของเราไม่สั่นคลอน และความรักของเราไม่ทอดทิ้งผู้ใด อาแมน

เกร็ดความรู้ที่น่าสนใจเกี่ยวกับพระแม่มารีย์แห่งเสาหลักอีกเรื่องหนึ่ง

ณ อาสนวิหารแม่พระแห่งชาร์ตร ประเทศฝรั่งเศส มีรูปที่เรียกว่า **Notre-Dame du Pilier** — แม่พระแห่งเสาหลัก เช่นกัน แต่มีจุดสำคัญที่ควรเข้าใจว่า แม่พระแห่งเสาหลักที่เมืองชาร์ตร ไม่ได้มีต้นกำเนิดโดยตรงจากเหตุการณ์แม่พระมาปรากฏแก่นักบุญยากอบที่ซาราโกซา ชื่อเหมือนกัน แต่ประวัติและที่มาต่างกัน

ที่มาของรูปแม่พระแห่งเสาหลักที่เมืองชาร์ตร

ตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 13 บรรดาผู้จาริกแสวงบุญหลั่งไหลมายังอาสนวิหารชาร์ตร เพื่อสักการะพระธาตุสำคัญที่เรียกว่า “ผ้าคลุมพระแม่มารีย์” — **Sancta Camisia** ซึ่งตามตำนานเชื่อว่าเป็นผ้าที่พระแม่มารีย์ทรงใช้ในเหตุการณ์บังเกิดของพระเยซูเจ้า

เนื่องจากพระธาตุถูกเก็บไว้ในหีบและผู้จาริกแสวงบุญไม่สามารถมองเห็นได้ตลอดเวลา ดังนั้น ทางอาสนวิหารจึงต้องการรูปพระแม่มารีย์ที่ผู้คนสามารถมองเห็น เข้าใกล้ และใช้เป็นจุดรวมใจในการภาวนา

ประมาณปี ค.ศ. 1220 จึงมีรูปพระแม่มารีย์ประทับนั่งอุ้มพระกุมาร ตั้งอยู่บริเวณพระแท่นใหญ่ รูปนั้นทำด้วยไม้และหุ้มด้วยแผ่นเงิน แต่ต่อมาสูญหายไป

ราวปี ค.ศ. 1508 พระสงฆ์คณะอาสนวิหารชื่อ วาสตัง เดส์ เฟอเมอเรต์ — **Wastin des Feugerets** ได้ถวายรูปแม่พระกับพระกุมารองค์ใหม่ แกะสลักจากไม้และลงสี โดยศิลปินตั้งใจเลียนแบบรูปแม่พระองค์เดิมในคริสต์ศตวรรษที่ 13 รูปนี้เองคือรูปที่ปัจจุบันเรียกว่า **Notre-Dame du Pilier**

เหตุใดจึงเรียกว่า “พระแม่มารีย์แห่งเสาหลัก”

เดิมทีรูปนี้ไม่ได้มีชื่อว่า “พระแม่มารีย์แห่งเสาหลัก” แต่ตั้งไว้บนเสาหินใกล้จากกันบริเวณที่ประกอบพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์หรือทางสถาปัตยกรรมเรียกว่า *jubé* ระหว่างการปฏิวัติฝรั่งเศส ในปี ค.ศ. 1791 รูปแม่พระดังกล่าวถูกนำไปซ่อนไว้ในห้องใต้ดินของอาสนวิหาร แต่เนื่องจากเป็นรูปไม้ธรรมดาที่ไม่มีโลหะมีค่า จึงไม่ได้ถูกขโมยหรือทำลาย และรอดพ้นจากช่วงการเบียดเบียนมาได้

หลังจากเปิดอาสนวิหารให้ประกอบศาสนพิธีอีกครั้ง รูปถูกนำกลับขึ้นมา และในปี ค.ศ. 1806 คุณพ่อ Maillard ซึ่งเพิ่งกลับจากการลี้ภัย ได้นำรูปไปประดิษฐานบนเสาต้นหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นเสาที่เหลือมาจากจากกันโบราณ นับแต่นั้นผู้คนจึงเริ่มเรียกรูปนี้ว่า **Notre-Dame du Pilier** — แม่พระผู้ประทับบนเสาหลัก

นักประวัติศาสตร์พบการเรียกชื่อนี้เป็นหลักฐานครั้งแรกประมาณปี ค.ศ. 1825 ดังนั้น คำว่า “เสาทลัก” ของชาร์ตรจึงมาจาก ตำแหน่งที่ตั้งของรูป ไม่ได้มาจากเสาทินที่แม่พระทรงมอบแก่นักบุญยากอบเหมือนที่ซาราโกซา

ลักษณะที่น่าสนใจของรูปพระแม่มารีย์แห่งเสาทลัก

รูปแกะสลักนี้สูงประมาณ 107 เซนติเมตร พระแม่มารีย์ประทับนั่งบนบัลลังก์ อุ้มพระกุมารไวกบนพระชนุซ้าย

- พระกุมารทรงยกพระหัตถ์ขวาววยพร และทรงถือลูกโลก แสดงว่าพระคริสตเจ้าทรงเป็นกษัตริย์แห่งจักรวาล
- แม่พระทรงถือ ผลแพร์ ไว้ในพระหัตถ์ขวา ผลไม้เป็นสัญลักษณ์ของความรัก ความอ่อนหวาน และผลแห่งความรอด
- ที่ขอบพระภูษามีข้อความภาษาละตินจากหนังสือเพลงซาโลมอนว่า
“Tota pulchra es, amica mea, et macula non est in te”
 แปลว่า “เธองดงามพร้อมสรรพ ที่รักของฉัน ไม่มีมลทินใดในตัวเธอ”

รูปพระแม่มารีย์ได้รับการสวมมงกุฎอย่างสง่าในนามของสมเด็จพระสันตะปาปาปีโอที่ 9 เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม ค.ศ. 1855 กลายเป็นเหตุการณ์สำคัญในการฟื้นฟูการจาริกแสวงบุญมายังชาร์ตรภายหลังการปฏิวัติฝรั่งเศส

คำถามว่า นี่เป็น “แม่พระดำ” ใช่หรือไม่?

รูปนี้มักถูกเรียกว่า **Vierge Noire** — แม่พระดำ แต่มีประวัติที่ค่อนข้างซับซ้อน

เดิมที่ชาร์ตรมีรูปแม่พระอีกองค์หนึ่งชื่อ **Notre-Dame de Sous-Terre** — แม่พระใต้พื้นพิภพ ประดิษฐานอยู่ในห้องใต้ดิน รูปนั้นถูกทำลายในปี ค.ศ. 1793 ระหว่างการปฏิวัติฝรั่งเศส เมื่อรูปแม่พระแห่งเสาทลักกลายเป็นรูปสำคัญที่เหลือรอด ผู้จาริกแสวงบุญจึงค่อย ๆ ถ่ายทอดความศรัทธาที่เคยมีต่อ “แม่พระใต้พื้นพิภพ” มาสู่รูปนี้ด้วย นอกจากนี้สีที่ทาใบหน้าเดิมหลุดลอกจนเห็นเนื้อไม้สีเข้ม ต่อมาการบูรณะบางยุคยังทาสีให้เข้มขึ้นตามความศรัทธาที่มองว่าพระแม่เป็น “แม่พระดำ” จึงเกิดความสับสนระหว่างรูปทั้งสองขึ้น

ความสัมพันธ์กับแม่พระแห่งเสาหลักที่ซาราโกซา

ซาราโกซา ประเทศสเปน

ชาร์ตร ประเทศฝรั่งเศส

เกี่ยวกับธรรมประเพณีแม่พระมาปรากฏแก่นักบุญยากอบ

ไม่มีเรื่องการประจักษ์

เสาหลักเป็นศูนย์กลางของเหตุการณ์ตามธรรมประเพณี

เรียกตามเสาที่ใช้ประดิษฐานรูป

ธรรมประเพณีย้อนไปถึงราว ค.ศ. 40

รูปปัจจุบันสร้างราว ค.ศ. 1508

ฉลองใหญ่วันที่ 12 ตุลาคม

ได้รับการสวมมงกุฎวันที่ 31

พฤษภาคม 1855

อย่างไรก็ดี รูปทั้งสองมีความหมายฝ่ายจิตเหมือนกันอย่างน่าประทับใจ คือ พระแม่มารีย์ทรงนำเราไปหาพระเยซูเจ้า และทรงช่วยให้ความเชื่อของเราตั้งมั่น

ยิ่งกว่านั้น รูปที่ชาร์ตรยังเป็น “ผู้รอดชีวิต” จากการปฏิวัติและการทำลายศาสนวัตถุอีกด้วย ดูเหมือนเป็นเรื่องบังเอิญที่รูปไม้ซึ่งถูกมองว่าไม่มีราคา กลับเป็นรูปที่รอดมาได้ ขณะที่วัตถุมีค่าหลายชิ้นสูญหายไป

นี่เป็นข้อคิดที่งดงามว่า สิ่งที่โลกเห็นว่าไม่มีราคา อาจเป็นสิ่งที่พระเจ้าทรงรักษาไว้ เพื่อเป็นเสาหลักแห่งความหวังแก่คนรุ่นต่อมา

“น่าแปลกที่ทั้งซาราโกซาและชาร์ตรต่างมีแม่พระแห่งเสาหลัก แต่ที่มาของประวัติแตกต่างกัน ที่ซาราโกซา เสาหลักเป็นเครื่องหมายแห่งกำลังใจที่แม่พระมอบแก่นักบุญยากอบ ส่วนที่ชาร์ตร รูปแม่พระไม้ธรรมดาซึ่งรอดพ้นจากการปฏิวัติ ถูกนำกลับมาตั้งบนเสา และกลายเป็นเสาหลักแห่งความหวังของผู้แสวงบุญ บางครั้งพระเจ้าไม่ได้เลือกสิ่งที่แพงที่สุด แต่ทรงเลือกสิ่งที่ซื่อสัตย์และยืนหยัดที่สุด”

ขอถ่ายภาพมาฝาก

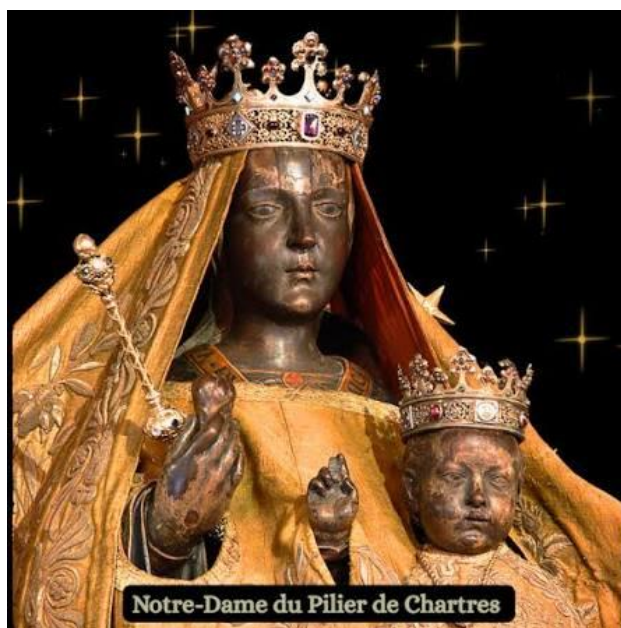
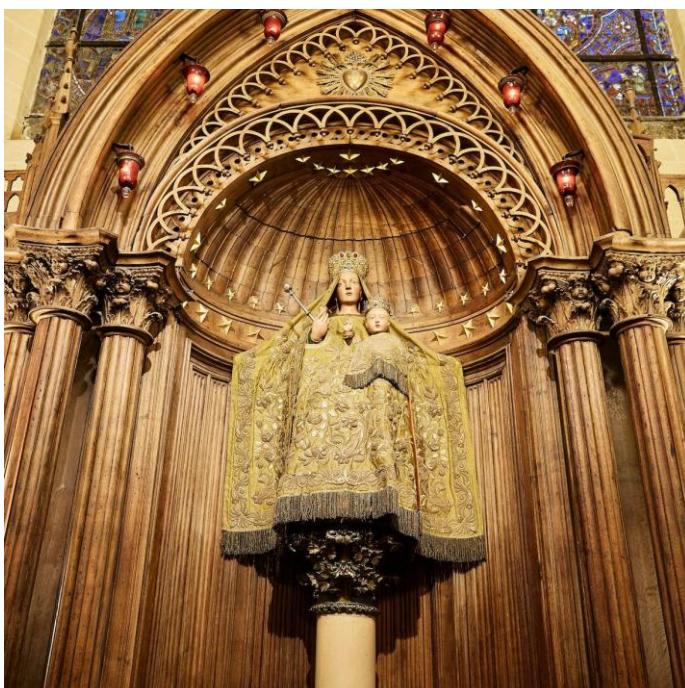
1. พระแม่มารีย์แห่งเสาหลัก เมืองซาราโกซา ประเทศสเปน

รูปแม่พระกับพระกุมารมีขนาดเล็ก ประทับยืนอยู่เหนือเสาหินแอสเปอร์สูงประมาณ 1.70 เมตร โดยปกติเสาจะคลุมด้วยผ้าคลุมหรือเครื่องประดับตามสัปดาห์กรรม

2. พระแม่มาเรียแห่งเสาหลัก อาสนวิหารชาร์ตร ประเทศฝรั่งเศส

เป็นรูปไม้ลงสีจากต้นคริสต์ศตวรรษที่ 16 แม่พระประทับนั่งบนบัลลังก์ อุ้มพระกุมารไว้บนพระชานุซ้าย รูปตั้งอยู่สูงบนเสาภายในบริเวณทางเดินรอบสังฆมณฑล และมักประดับด้วยพระภูษาและมงกุฏ

จุดสังเกตง่ายที่สุดคือ องค์ซาราโกซาทรงยืนบนเสาและมีขนาดเล็ก ส่วน องค์ชาร์ตรประทับนั่งบนบัลลังก์ และเป็นรูปไม้ขนาดใหญ่กว่า

วิชญ์ ธัญญอนันต์ เจ้าอาวาสวัดเชนต์จ่อห์น ลาดพร้าว กรุงเทพฯ